

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

ŽALBENO VEĆE

Hag, 17. jul 2008.

Sažetak Presude Žalbenog veća Pavlu Strugaru

U nastavku se nalazi sažetak presude Žalbenog veća koju je danas pročitala sudija Vaz:

Ovaj pretres posvećen je predmetu *Tužilac protiv Pavla Strugara*. Kako je to navedeno u Nalogu o rasporedu od 18. juna 2008. godine, Žalbeno veće danas zaseda kako bi izreklo presudu po žalbi u ovom predmetu, na osnovu člana 15bis Statuta i pravila 117(d) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda.

U skladu s ustaljenom praksom Međunarodnog suda, neću čitati tekst presude po žalbi, već samo njen dispozitiv. Nakon što vas podsetim na glavna pitanja pokrenuta u okviru žalbe, izneću zaključke Žalbenog veća. Naglašavam da sažetak koji sledi ne čini sastavni deo presude po žalbi. Jedinu merodavan tekst je pregled zaključaka i obrazloženja Žalbenog veća koji je sadržan u tekstu same presude po žalbi, čiji će primerici stranama u postupku biti stavljeni na raspolaganje po završetku današnjeg pretresa.

Događaji koji su doveli do ovog žalbenog postupka desili su se tokom vojne kampanje koju su vodili pripadnici bivše Jugoslovenske narodne armije (JNA) na području Dubrovnika (Hrvatska) u oktobru, novembru i decembru 1991. godine. Kako je to navelo Pretresno veće II u svojoj prvostepenoj presudi od 31. januara 2005. godine, u okviru napada na Srđ koji je naredio Strugar, 3. bataljon 472. motorizovane brigade granatirao je dubrovački Stari grad. Pretresno veće je zaključilo da su te jedinice bile podređene 2. operativnoj grupi (2. OG) kojom je general Strugar komandovao od 12. oktobra 1991. godine. Pretresno veće je ocenilo da se radilo o hotimičnom granatiranju, a ne o uzvratnoj vatri na hrvatske ili neke druge vojne položaje, postojeće ili pretpostavljene, te da je taj napad prouzrokovao znatna oštećenja u Starom gradu. Veće je između ostalog konstatovalo da je granatiranje dovelo do pogibije dve osobe i ranjavanja druge dve osobe, pri čemu nijedna od tih žrtava nije aktivno učestvovala u neprijateljstvima. Na osnovu toga, Pretresno veće je Strugara osudilo na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 8 godina za sledeće tačke optužnice:

- tačka 3: napad na civile prema članovima 3 i 7(3) Statuta;
- tačka 6: uništavanje ili hotimično nanošenje štete kulturnim dobrima prema članovima 3 (d) i 7(3) Statuta.

Obe strane u postupku uložile su žalbu na prvostepenu presudu. Na zahtev strana, Žalbeno veće je 20. septembra 2006. godine dozvolilo stranama da povuku žalbe, a potom 7. juna 2007. godine ponovno otvaranje žalbenog postupka. Gospodin Strugar je od Žalbenog veća zatražio da donese oslobađajuću presudu po svim tačkama optužnice ili, alternativno, da naloži da mu se ponovo sudi ili pak da mu se izrečena kazna znatno smanji. Takođe je zatražio da Žalbeno veće obustavi sudski postupak koji se protiv njega vodi, usled njegove nekadašnje i sadašnje procesne nesposobnosti. Tužilac je zatražio da se odbace svi žalbeni osnovi koje je Strugar izneo, izložio tri žalbena osnova u pogledu pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene prava po pitanju mere u kojoj

Internet address: <http://www.un.org/icty>

Media Office/Communications Service

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

je Strugar bio obavezan da spreči protivpravno granatiranje Starog grada, kao i u pogledu grešaka koje se tiču kumulativno izrečenih osuđujućih presuda i same kazne.

Pre nego što pređemo na pregled žalbenih osnova, bilo bi dobro ukratko se podsetiti kriterijuma koji važe za rešavanje po žalbi. Rešavanje po žalbi na prvostepenu presudu je postupak „korektivne prirode“ a ne ponovno suđenje.

Iz člana 25 Statuta proizilazi da se delokrug Žalbenog veća ograničava na ispravljanje grešaka u primeni prava koje obesnažuju odluku i/ili ispravljanje grešaka u utvrđivanju činjeničnog stanja koje su dovele do neostvarenja pravde. Što se grešaka u utvrđivanju činjeničnog stanja tiče, Žalbeno veće, u skladu sa sudskom praksom, ne poništava olako činjenične zaključke do kojih je došlo prvostepeno veće. Zapravo Žalbeno veće zaključke pretresnog veća poništava samo onda kada nijedan razuman presuditelj o činjenicama ne bi do njih došao ili kada su u pitanju potpuno pogrešni zaključci. Što se pak odmerene kazne tiče, Žalbeno veće je preinačuje samo onda kada je pretresno veće načinilo očiglednu grešku u primeni svojih znatnih diskrecionih prava ili odstupilo od merodavnog prava.

Žalbeno veće može stoga smesta odbaciti, bez razmatranja merituma, svaki argument koji iznese neka od strana, a koji ne može ni u kom slučaju dovesti do poništenja ili preinačenja osporavane odluke. Naposljetku, podsećamo da je inherentno diskreciono pravo Žalbenog veća da odluči koji argumenti zaslužuju obrazloženi odgovor u pisanoj formi, pa da ono stoga može, bez detaljnog razmatranja, odbaciti svaki očito pogrešno utemeljen argument.

Sada ću preći na pregled žalbenih osnova strana.

Žalbeno veće je rešilo da se pre svega pozabavi petim žalbenim osnovom Strugara koji se tiče procesne nesposobnosti, budući da bi njegovo prihvatanje učinilo ostale žalbene osnove bespredmetnim.

U svojoj odluci od 26. maja 2004. godine, Pretresno veće je zaključilo da pitanje procesne sposobnosti, iako nesumnjivo povezano s fizičkim i mentalnim stanjem optužene osobe, nije ograničeno na to da se utvrdi da li postoji neki poremećaj, već da zapravo treba utvrditi da li je on u stanju da delotvorno ostvaruje svoja prava u postupku koji se protiv njega vodi. Pošto je razmotrilo argumente strana po tom pitanju, kao i brojne pravne izvore koji se tim pitanjem bave, Žalbeno veće je zaključilo da Pretresno veće nije počinilo grešku u definisanju merodavne norme za utvrđivanje procesne sposobnosti. Zapravo, kriterijum na osnovu kojeg se utvrđuje procesna sposobnost mora biti kriterijum racionalnog učešća, učešća koje optuženom omogućava da ostvari svoje pravo na pravično suđenje tako što će biti u stanju da delotvorno učestvuje u svom suđenju i razume ključne procesne radnje.

Potom, Žalbeno veće se slaže sa načinom na koji je Pretresno veće primenilo pravne norme na činjenice u ovom slučaju. Imajući u vidu gorenavedene zaključke, Žalbeno veće se posebno slaže sa konstatacijom Pretresnog veća da je u svom izveštaju veštak odbrane, u svrhu ocene procesne sposobnosti, pogrešno odredio suviše visok standard razumevanja iznevši tvrdnju, između ostalog, da optuženi mora biti u stanju da u potpunosti razume tok pretresa i dokazne predmete kako bi pružio istinsku odbranu. U tom smislu, Žalbeno veće naglašava da se mora praviti razlika između procesne sposobnosti i sposobnosti optuženog da se sam brani.

U pogledu Strugarevih navoda da Pretresno veće nije dovoljno vodilo računa o njegovom opštem zdravstvenom stanju, Žalbeno veće je mišljenja da je Pretresno veće s pravom naglasilo da lekarska dijagnoza sama po sebi nije dovoljna da se neko proglašava procesno sposobnim ili nesposobnim. Stoga je Pretresno veće, umesto da razmatra svaku pojedinu, stvarnu ili pretpostavljenu, bolest od koje je optuženi tada patio, potpuno

ispravno svoju analizu usmerilo na zaključke i ocenu sposobnosti optuženog da delotvorno ostvari svoja prava.

Imajući u vidu sve elemente sudskog spisa, Žalbena veće potvrđuje zaključke Pretresnog veća po kojima je Strugar razumeo prirodu optužbi, tok pretresa i pojedinosti dokaznih predmeta, da je bio sposoban da svedoči i da daje uputstva svojoj odbrani. Stoga Žalbena veće zaključuje da je Strugar, iako je svakako patio od izvesnog broja telesnih i mentalnih tegoba, bio procesno sposoban budući da je uživao pomoć kvalifikovanih advokata. Stoga se Strugarov peti žalbeni osnov u celosti odbacuje.

Pređimo sada na razmatranje prvog i trećeg žalbenog osnova u kojima Strugar tvrdi da je Pretresno veće načinilo izvestan broj grešaka u utvrđivanju činjeničnog stanja.

Kao prvo, Žalbena veće je bez detaljnog razmatranja odbacilo, kao očito neosnovane, više Strugarevih argumenata u vezi s pojedinostima borbenih operacija koje je JNA vodila na području Dubrovnika u oktobru i novembru 1991. godine. Što se tiče argumenta da je Pretresno veće pogrešno zaključilo da je ispunjen uslov postojanja *mens rea*, nužne za utvrđivanje komandne odgovornosti na osnovu člana 7(3) Statuta, Žalbena veće smatra da je Pretresno veće razumno došlo do zaključka da je admiral Jokić sproveo istragu o događajima iz novembra 1991. godine, a da je Strugar znao za granatiranje dubrovačkog Starog grada u oktobru i novembru 1991. Stoga se ovaj element žalbenog osnova odbija.

Kao drugo, što se tiče navodnih grešaka u pogledu događaja od 3. i 5. decembra 1991. godine, Žalbena veće bez detaljnog obrazloženja odbacuje kao očito neosnovane Strugareve argumente o pregovorima vođenim sa hrvatskim ministrima, o ulozi admirala Jokića u događajima od 5. decembra 1991. godine, o stvarnoj vojnoj situaciji unutar JNA, kao i o svedočenju potpukovnika Jovanovića. U pogledu naređenja za napad na Srđ, Žalbena veće zaključuje da Strugar nije pokazao da su konstatacije Pretresnog veća nerazumne. Između ostalog, on nije pokazao na koji način činjenica da Pretresno veće nije razjasnilo sadržaj naređenja za napad na Srđ utiče na zaključke Pretresnog veća da je Strugar izdao naređenje za taj napad, da je materijalno bio u mogućnosti da spreči i obustavi granatiranje Starog grada i da je raspolagao sredstvima veze sa svojim podređenima tokom napada. Žalbena veće takođe zaključuje da Strugar nije pokazao da je Pretresno veće dalo nerazumnu ocenu svedočenja Coma Doylea i pukovnika Svičevića. Stoga se ovaj element žalbenog osnova odbacuje.

Kao treće, što se tiče navodnih grešaka u pogledu događaja od 6. decembra 1991. godine, Žalbena veće bez detaljnog razmatranja odbacuje kao očito neosnovane Strugareve argumente u vezi sa svedočenjem kapetana fregate Handžijeva i vlasnika oštećenih zgrada u Starom gradu. Osim toga, Žalbena veće smatra da Strugar nije pokazao da su nerazumni zaključci Pretresnog veća u pogledu izveštaja koje su izradili admiral Jokić i kapetan Nešić, hrvatskih vatrenih položaja i prisustva hrvatskog teškog naoružanja u Starom gradu dana 6. decembra 1991. godine, kao ni u pogledu izveštaja veštaka Janka Viličića. Što se tiče Strugarevog razgovora sa generalom Kadijevićem, Žalbena veće zaključuje da Strugar nije pokazao da nijedan razumni presuditelj o činjenicama ne bi došao do zaključaka Pretresnog veća, a posebno do zaključka da je optuženi znao da postoji stvarna i velika opasnost da artiljerija ponovo postupi na isti način i počini slična nedela. Što se tiče zaključka Pretresnog veća da je vrlo malo verovatno da optuženi nije primio izveštaje o napadu na Stari grad, Žalbena veće je mišljenja da je Pretresno veće razumno utvrdilo da je 2. OG raspolagala temeljnom organizacionom strukturom koja je omogućavala kontrolu nad borbenim dejstvima, te da je optuženi primao borbene izveštaje od jedinica koje su mu bile direktno podređene. Pored toga, Pretresno veće je razumno utvrdilo i ilustrovalo brojne načine na koje je Strugar mogao doći do informacija o napadu na Srđ. Naposletku, što se tiče statusa Mate Valjala i Ive Lašice, Žalbena veće smatra da bi svaki razuman presuditelj o činjenicama mogao zaključiti van svake razumne

sumnje, da Mato Valjalo, kao vozač kriznog štaba opštine Dubrovnik, nije aktivno učestvovao u neprijateljstvima u trenutku ranjavanja. Osim toga, Žalbeno veće smatra da je Pretresno veće van svake razumne sumnje ustanovilo, a bilo bi bolje da je to izričitije izrazilo, da su u to vreme Mato Valjalo i Ivo Vlašica bili civili. Stoga se ovaj element žalbenog osnova odbacuje.

Kao četvrto, što se tiče navodnih grešaka u pogledu Strugarevog propusta da spreči počinjenje zločina, Žalbeno veće bez detaljnog razmatranja kao očito neosnovane odbacuje argumente u vezi sa komandnom strukturom 2. OG. Što se tiče materijalne mogućnosti da se spreče zločini, Pretresno veće nije, suprotno onome što tvrdi Strugar, pobrkalo materijalne mogućnosti sa položajem koji je zauzimao unutar komandne strukture. Pretresno veće je svaki od zaključaka u vezi sa Strugarevim *de jure* ovlašćenjima nad snagama koje su učestvovala u granatiranju Starog grada, utemeljilo na primerima koji ukazuju na to da su se njegova *de jure* ovlašćenja unutar komandne strukture 2. OG konkretizovala i kroz njegova *de facto* ovlašćenja. Osim toga, s obzirom na ostale zaključke, a posebno na one koji se tiču strukture 2. OG i sredstava kojima je Strugar raspolagao za dobijanje dodatnih informacija o napadu na Srđ, Žalbeno veće smatra razumnim zaključke Pretresnog veća da Strugar nije preduzeo nužne i razumne mere da obustavi, ako ništa drugo bar protivpravno granatiranje Starog grada. Stoga se ovaj element žalbenog osnova odbacuje.

Kao peto, što se tiče navodnih grešaka u pogledu događaja od 6. decembra 1991. godine, Žalbeno veće bez detaljnog razmatranja odbacuje kao očito neosnovane Strugareve argumente o materijalnim mogućnostima za kažnjavanje počinilaca zločina i o unapređenjima i odlikovanjima dodeljenim osobama koje su učestvovala u granatiranju Starog grada. Što se tiče njegovog propusta da preduzme mere nakon događaja od 6. decembra 1991. godine, Žalbeno veće smatra da je Pretresno veće razumno zaključilo da je general Kadrijević prihvatio predlog admirala Jokića za istragu o tim događajima, te da se ispostavilo da je ta istraga koju je Jokić vodio, najobičnija prevara. Većina članova Žalbenog veća, uz protivna mišljenja sudija Merona i Kwona, takođe smatra da je Strugar znao da je ta istraga lažna, te da on zapravo nije ni bio isključen iz istrage koju je vodio admiral Jokić. Ta ista većina zaključuje dakle da je Pretresno veće razumno zaključilo da je Strugar u najmanju ruku bio spreman da prihvati situaciju u kojoj on neće biti direktan učesnik, poverivši svom direktno podređenom, admiralu Jokiću, brigu oko pokretanja istrage i preduzimanja mera i odluka disciplinske i druge prirode. Stoga se ovaj element žalbenog osnova odbacuje.

Imajući u vidu sve što je navedeno, Žalbeno veće većinskom odlukom odbacuje Strugarev prvi i treći žalbeni osnov.

U svom drugom žalbenom osnovu Strugar pre svega tvrdi da je Žalbeno veće pogrešno zaključilo da je postojao odnos subordinacije. Žalbeno veće podseća da se na osnovu ovlašćenja hijerarhijski nadređenog da izdaje naređenja ne može automatski utvrditi da je on raspolagao efektivnom kontrolom nad svojim potčinjenima, no reč je o relevantnom elementu za utvrđivanje postojanja efektivne kontrole. Kao što je Žalbeno veće presudilo u Drugostepenoj presudi u predmetu *Halilović*, naređenja o kojima je ovde reč moraju se pažljivo ispitati, pri čemu na umu valja imati sveukupne dokaze kako bi se utvrdio stepen kontrole koja se vršila nad izvršiocima krivičnih dela. Priroda naređenja koja je nadređeni mogao izdavati, priroda ovlašćenja kojim je raspolagao u predmetnoj situaciji, kao i pitanje da li su se njegova naređenja doista sledila ili ne, sve su to elementi koji moraju da se uzmu u obzir kako bi se utvrdilo da li je on imao materijalnu mogućnost da krivična dela spreči ili da kazni njihove počinioce. S tim u vezi, s obzirom na prirodu naređenja koja je Strugar imao ovlašćenje da izdaje, na prirodu pregovora za koje je bio ovlašćen da na njima zastupa JNA, na prirodu njegovih funkcija u svojstvu komandanta 2. operativne grupe, s obzirom na činjenicu da su se njegova naređenja doista sledila i da je sistem vojnog pravosuđa u predmetno vreme još funkcionisao, Žalbeno veće zaključuje da je Pretresno veće ispravno utvrdilo da je Strugar raspolagao

materijalnom mogućnošću da spreči protivpravno granatiranje Starog grada i da kazni svoje potčinjene. Iz toga sledi da je Pretresno veće ispravno primenilo uslov postojanja veze subordinacije na predmetne činjenice. Stoga se ovaj element žalbenog osnova odbacuje.

U drugom delu ovog žalbenog osnova Strugar navodi da je Pretresno veće izvuklo pogrešne zaključke u vezi s elementom *mens rea* za krivično delo napada na civile i razaranja ili namernog oštećivanja kulturnih dobara, pri čemu konkretno navodi zaključke u vezi s posrednom namerom. Žalbeno veće podseća da, kako bi se mogao smatrati krivično odgovornim, izvršilac napada na civile mora delovati namerno. Drugim rečima, traženi element *mens rea* za ovo krivično delo utvrđen je onda kada su nasilne radnje koje čine to krivično delo počinjene protiv civila namerno, kada su civili hotimično uzeti kao meta ili kada je izvršilac radnji potpuno nezainteresovan za njihove posledice. Shodno tome, ova definicija obuhvata pojmove posredne namere i neposredne namere koje pominju Pretresno veće i Strugar. Što se tiče elementa *mens rea* za krivično delo razaranja ili namernog oštećivanja kulturnih dobara, valja utvrditi da li su kulturna dobra razarana ili oštećivana *namerno* (drugim rečima, bilo hotimično, bilo uz posrednu nameru). U ovom slučaju, s obzirom na sveukupne dokaze, Pretresno veće se uverilo da su izvršioc napada od 6. decembra 1991. delovali hotimično, uz svest o posledicama svojih dela i sa željom da do tih posledica dođe. Strugar nije pokazao zbog čega bi ti zaključci bili nerazumni. Stoga se ovaj element žalbenog osnova odbacuje. Imajući u vidu što je navedeno, Žalbeno veće odbacuje Strugarov drugi žalbeni osnov u celosti.

U vezi s prvim žalbenim osnovom tužioca, Žalbeno veće smatra da je Pretresno veće pogrešno primenilo pravo kada nije upotrebilo odgovarajući kriterijum u vezi s elementom *mens rea* prema članu 7(3) Statuta, zaključivši da pre napada na Srđ pokrenutog u ranim jutarnjim satima 6. decembra 1991. Strugar nije znao i nije imao razloga da zna da se njegovi potčinjeni spremaju da počine krivično delo. Konkretnije, Pretresno veće je pogrešilo kada je ocenilo da činjenica da je Strugar znao da postoji rizik da njegove snage protivpravno granatiraju Stari grad nije dovoljna za zaključak da je on imao traženi element *mens rea* prema članu 7(3) Statuta, te da je stoga potrebno utvrditi da li je postojala „realna mogućnost“ ili „očigledan i znatan rizik“ da njegove snage granatiraju Stari grad. Pretresno veće je pogrešno ocenilo da je traženi element *mens rea* prema članu 7(3) uslov da se utvrde dokazi prema kojima je nadređeni znao da postoji vrlo verovatan rizik da će njegovi potčinjeni počinuti krivična dela. S tim u vezi Žalbeno veće podseća da je za odgovornost nadređenog prema članu 7(3) Statuta dovoljno dokazati da je on znao da bi njegovi potčinjeni mogli počinuti krivična dela. Nakon što je zaključilo da je Pretresno veće pogrešno primenilo pravo upotrebivši pogrešan pravni kriterijum, Žalbeno veće mora primeniti kriterijum koji odgovara činjenicama konstatovanim od strane Pretresnog veća i utvrditi da li se i samo, van svake razumne sumnje, uverilo u to da je Strugar, pre napada na Srđ, raspolagao dovoljno alarmantnim informacijama u smislu kriterijuma „imao je razloga da zna“. Po mišljenju Žalbenog veća, jedini zaključak koji je moguće razumno izvesti s obzirom na konstatacije Pretresnog veća jeste da je, budući da je bio upozoren na rizik napada i na potrebu da pokrene istragu, Strugar imao razloga da zna, u smislu člana 7(3) Statuta, da su njegovi potčinjeni u stanju da počine krivična dela ali da ništa nije preduzeo da ih u tome spreči. Stoga se ovaj element žalbenog osnova odbacuje.

U svom drugom žalbenom osnovu tužilac tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo kada je odbilo da kumulativno proglasi krivicu u vezi s tačkama optužnice 4 (pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom), 5 (protivpravni napadi na civilne objekte) i 6 (uništavanje ili hotimično nanošenje štete kulturnim dobrima). Žalbeno veće primećuje da je, nakon što je zaključilo da svako od krivičnih dela u principu ima jasno različita obeležja od drugih dela, Pretresno veće presudilo da se u tačkama 4 i 5 ne iznose uistinu jasno različita obeležja s obzirom na uslove pod kojima su krivična dela počinjena.

Žalbeno veće smatra da je Pretresno veće, primenivši kriterijum iz predmeta *Čelebići* na „posebne okolnosti“ u ovom predmetu, pogrešno primenilo pravo. Žalbeno veće stoga menja Prvostepenu presudu i proglašava krivicu za tačku 4 i 5. Imajući u vidu sve što je navedeno, Žalbeno veće prihvata drugi žalbeni osnov tužioca.

Najzad, osvrnimo se na žalbene osnove u vezi s kaznom koje su iznele obe strane u postupku: reč je o Strugarovom četvrtom žalbenom osnovu i tužiočevom trećem žalbenom osnovu. Strugar tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo kada je njegovu osudu uporedilo s osudom Miodraga Jokića, pri čemu opravdanjima koja je on izneo nije pridalo odgovarajuću važnost, a određenim olakšavajućim okolnostima nije dodelilo dovoljnu težinu. Tužilac smatra da je Pretresno veće pogrešilo kada je uporedilo osudu gospodina Strugara s osudom Miodraga Jokića i ocenilo da opravdanja koja je izneo gospodin Strugar predstavljaju olakšavajuće okolnosti. Što se tiče poređenja Strugarove kazne s onom izrečenom Miodragu Jokiću, Žalbeno veće, u skladu sa svojom stalnom praksom, naglašava da je poređenje predmeta *Strugar* i predmeta *Jokić* tek jedan od elemenata koje je Pretresno veće uzelo u obzir prilikom odmeravanja kazne. Žalbeno veće ocenjuje da je Pretresno veće imalo pravo kada je kazni izrečenoj Jokiću pridalo ograničenu težinu. Doista, Žalbeno veće smatra da postoje znatne razlike između predmeta *Strugar* i predmeta *Jokić*. Žalbeno veće dakle zaključuje da strane u postupku nisu pokazale da je Pretresno veće učinilo prepoznatljivu grešku time što se nakratko osvrnulo na predmet *Jokić*. Što se tiče Strugarove izjave iznesene na kraju postupka, Žalbeno veće shvata da je Pretresno veće ocenilo kako je Strugar u svojoj izjavi iskazao žaljenje koje oseća u odnosu na žrtve, a ne svoje kajanje. Doista, Pretresno veće je jednostavno kazalo kako se uverilo da je optuženi iskren, pri čemu je izričito naglasilo da se ne slaže s onim što je on rekao u svojoj poslednjoj rečenici. Žalbeno veće smatra da je zaključak Pretresnog veća s tim u vezi bio potpuno razuman, s obzirom na to da Strugar nije ni u jednom trenutku prihvatio da su njegova dela u moralnom smislu za osudu. I konačno, Žalbeno veće smatra da Strugar nije pokazao da Pretresno veće nije uzelo u obzir sve dokaze koji su mu bili predloženi kako bi ocenilo olakšavajuće okolnosti, niti da je pogrešilo prilikom ocenjivanja težine koju valja pridati olakšavajućim okolnostima. Imajući u vidu sve što je navedeno, Žalbeno veće odbacuje Strugarov četvrti žalbeni osnov i tužiočev treći žalbeni osnov.

Ovim se završava ocenjivanje Žalbenog veća u vezi sa žalbenim osnovama koje su iznele strane u postupku i sada ću preći na analizu učinka zaključaka Žalbenog veća na kaznu koju je izreklo Prvostepeno veće.

Prvo, Žalbeno veće je zaključilo da je Pretresno veće pogrešilo u vezi s opsegom Strugarove krivične odgovornosti s obzirom na činjenicu da nije predvideo granatiranje dubrovačkog Starog grada. Iako je Žalbeno veće njegovu odgovornost proširilo na razdoblje od 7 sati ujutro do ponoći 6. decembra 1991, Veće smatra - iz razloga koji se navode u Drugostepenoj presudi - da je Pretresno veće uzelo u obzir oštećenja nastala u tom dodatnom periodu. Žalbeno veće stoga smatra da ta greška ne utiče na Strugarovu kaznu.

Drugo, što se tiče osuda proglašanih u vezi s tačkama 4 i 5, Žalbeno veće se slaže s tvrdnjom tužioca da se ta proglašenja krivice temelje na istom kažnjivom ponašanju i da ne doprinose težini krivičnih dela koja je počinio Strugar.

I konačno, Žalbeno veće primećuje da je na pretresu po žalbi odbrana izjavila da se Strugarovo zdravstveno stanje znatno pogoršalo nakon izricanja Prvostepene presude. Žalbeno veće smatra da je u njegovoj nadležnosti da s tim u vezi uzme u obzir dokaze budući da će se izjasniti u vezi s kaznom nakon što je konstatovalo koje greške postoje u Prvostepenoj presudi. Pošto je razmotrilo relevantne dokaze, Žalbeno veće smatra da pogoršanje Strugarovog zdravlja nakon izricanja Prvostepene presude treba uzeti u obzir u smislu olakšavajuće okolnosti. Shodno tome, Žalbeno veće Strugaru izriče novu kaznu.

I. DISPOZITIV

Iz gore navedenih razloga, **ŽALBENO VEĆE**,

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 117 i 118 Pravilnika o postupku i dokazima,

IMAJUĆI U VIDU pismene podneske strana u postupku i njihovu argumentaciju iznesenu na pretresu po žalbi 23. aprila 2008,

ZASEDAJUĆI na javnoj sednici,

ODBACUJE sve žalbene osnove koje je izneo Pavle Strugar, uz protivno mišljenje sudija Merona i Kwona u vezi s trećim žalbenim osnovom koji se odnosi na propust da se preduzmu mere kako bi se izbegli događaji koji su se odigrali 6. decembra 1991,

PRIHVATA tužiočev prvi žalbeni osnov u vezi s opsegom Strugarove obaveze da spreči granatiranje Starog grada,

PRIHVATA tužiočev drugi žalbeni osnov i **PROGLAŠAVA** na osnovu člana 7(3) Statuta Pavla Strugara **KRIVIM** po tački 4 (pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom, kršenje zakona i običaja ratovanja, kažnjivo prema članu 3 Statuta) i po tački 5 (protivpravni napadi na civilne objekte, kršenje zakona i običaja ratovanja, kažnjivo prema članu 3 Statuta);

ODBACUJE treći žalbeni osnov tužioca,

ZAMENJUJE kaznu od osam godina zatvora koju je izreklo Pretresno veće zatvorskom kaznom u trajanju od sedam i po godina, pri čemu se u skladu s pravilom 101(C) Pravilnika od celokupnog trajanja kazne oduzima vreme provedeno u pritvoru;

NALAŽE, u skladu s pravilima 103(C) i 107 Pravilnika, da optuženi ostane u pritvoru Međunarodnog suda dok se ne izvrše konačne pripreme za njegovo prebacivanje u zemlju u kojoj će izdržavati kaznu.

Sudija Shahabuddeen prilaže izdvojeno mišljenje.

Sudije Meron i Kwon prilažu zajedničko protivno mišljenje.

Celokupni sažetak presude možete pročitati na:

<http://www.un.org/icty/bhs/latest/press/p1273-t-summary.htm>